

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»
для проведення державної атестації здобувачів першого
(бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання**

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право», 293 «Міжнародне право»

Рівень освіти – перший (бакалаврський)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
кримінального процесу
(протокол № 7 від 05.04. 2023 р.)

Харків -2023

1. Вступ

Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань про завдання, сутність та порядок кримінального провадження, основні категорії кримінального процесуального права, міжнародні стандарти захисту прав і свобод особи в кримінальному провадженні та здійснення правосуддя; активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти; розвиток умінь і навичок застосування кримінального процесуального законодавства в правничій діяльності.

Завдання:

- надання системи знань про завдання, сутність та порядок кримінального провадження, основні категорії кримінального процесуального права, доктринальні підходи до їх розуміння;
- формування навичок оперування кримінальною процесуальною термінологією;
- надання системи знань про міжнародні стандарти захисту прав і свобод людини в кримінальному судочинстві та здійснення правосуддя;
- формування навичок аналізу практики Європейського суду з прав людини, виокремлення правової позиції та застосування релевантної правової позиції під час вирішення практичних питань;
- формування навичок складання кримінальних процесуальних документів;
- формування умінь і навичок тлумачення норм кримінального процесуального права та їх правильного застосування у правничій діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття та сутність кримінального процесу. Поняття кримінального процесу. Історичні типи кримінального процесу. Кримінальний процес як діяльність, навчальна дисципліна та галузь юридичної науки. Кримінальний процес, кримінальне провадження, кримінальне судочинство: співвідношення понять.

Поняття та сутність кримінального провадження, його завдання і роль в державному механізмі запобігання злочинності та охорони прав і свобод особи. Кримінальні процесуальні відносини, їх склад, види, виникнення, зміна та припинення. Система кримінального провадження. Форма кримінального провадження, її поняття та значення. Єдність та диференціація форми кримінального провадження. Належна правова процедура.

Поняття та значення кримінальних процесуальних гарантій. Роль кримінальних процесуальних гарантій в забезпеченні прав і свобод особи в кримінальному провадженні.

Кримінальні процесуальні функції. Поняття кримінальної процесуальної функції. Система кримінальних процесуальних функцій. Моральні засади кримінальної процесуальної діяльності.

Кримінальне процесуальне право та його джерела. Поняття та значення кримінального процесуального права, його предмет та метод. Співвідношення імперативного та диспозитивного методів при регулюванні кримінальної процесуальної діяльності. Взаємозв'язок кримінального процесуального права з кримінальним правом, іншими галузями права та галузями знань. Джерела кримінального процесуального права. Норми кримінального процесуального права, їх структура та зміст. Тлумачення норм кримінального процесуального права. Роль тлумачення в переборенні дефектів кримінального процесуального законодавства та в розумінні оцінних понять. Рішення Європейського Суду з прав людини та Конституційного Суду України в системі джерел кримінального процесуального права. Вплив правотлумачної практики Європейського Суду з прав людини на усвідомлення змісту норм кримінального процесуального права та правозастосовну діяльність. Судова практика в системі джерел кримінального процесуального права. Накази Генерального прокурора, відомчі нормативні акти СБУ, ДБР, НАБУ, БЕБУ, МВС України та інших органів правопорядку в системі підзаконних нормативних актів.

Кримінальне процесуальне законодавство України та сфера його дії. Основні етапи розвитку вітчизняного кримінального процесуального законодавства. Реформування кримінального процесуального законодавства в Україні. Конституція України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Кримінальний процесуальний кодекс

України та інші закони в системі джерел кримінального процесуального законодавства України. Дія кримінального процесуального закону в просторі, в часі та за колом осіб.

Кримінальні процесуальні правовідносини, їх склад, види, виникнення, зміна та припинення.

РОЗДІЛ 2. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Засади кримінального провадження. Поняття та значення загальних засад кримінального провадження. Система загальних засад кримінального провадження. Загально-правові, загальнопроцесуальні, кримінальні процесуальні засади кримінального провадження.

Нормативний зміст загальних засад кримінального провадження. Використання практики ЄСПЛ при тлумаченні змісту засад кримінального провадження. Верховенство права. Законність. Рівність перед законом і судом. Повага до людської гідності. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла чи іншого володіння особи. Таємниця спілкування. Невтручання у приватне життя. Недоторканність прав власності. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини.

Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення. Забезпечення права на захист. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Безпосередність дослідження показань, речей і документів. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Публічність. Диспозитивність. Гласність і відкритість судового провадження та повне фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій. Розумні строки. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

РОЗДІЛ 3. СУД, СТОРОНИ ТА ІНШІ УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження. Учасники кримінального провадження. Учасники судового провадження. Сторони кримінального провадження: поняття та суб'єктний склад.

Суд, слідчий суддя у кримінальному провадженні, функції і повноваження. Законний склад суду. Безсторонність суду. Підсудність кримінальних проваджень. Територіальна та інстанційна підсудність. Предметна підсудність Вищого антикорупційного суду.

Сторона обвинувачення. Прокурор, його функції і повноваження на різних стадіях кримінального провадження. Органи досудового розслідування. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження. Керівник органу дізнання, його повноваження. Слідчий орган досудового розслідування, його повноваження. Дізнавач, його повноваження. Оперативні підрозділи та їх повноваження у кримінальному провадженні.

Сторона захисту. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений, їх процесуальне становище. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Поняття захисту в кримінальному провадженні. Захисник, його процесуальне становище у кримінальному провадженні. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні. Право на вільний вибір захисника крізь призму практики Європейського Суду з прав людини. Залучення захисника до участі в кримінальному провадженні. Випадки обов'язкової участі захисника у кримінальному провадженні. Відмова від захисника, його заміна.

Потерпілий, його права та обов'язки у кримінальному провадженні.

Представник потерпілого.

Інші учасники кримінального провадження. Заявник. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача. Законний представник цивільного позивача. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, його права та обов'язки. Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. Особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію). Заявник. Викривач, його права. Свідок. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Права та обов'язки свідка, його відповідальність. Перекладач. Поняті. Експерт. Спеціаліст. Представник персоналу органу пробації, його права та обов'язки. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник.

Відводи. Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні. Недопустимість повторної участі судді в кримінальному провадженні. Підстави для відводу прокурора, слідчого та дізнавача. Підстави для відводу захисника, представника, спеціаліста, перекладача, експерта, секретаря судового засідання. Заява про відвід та порядок її вирішення. Наслідки відводу слідчого, дізнавача, прокурора, захисника, представника, експерта, спеціаліста, представника персоналу органу пробації, перекладача.

РОЗДІЛ 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття доказового права. Теорія доказів у кримінальному провадженні.

Поняття доказів. Класифікація доказів: первісні та похідні, особисті та ті, що містяться в предметах та документах, прямі й непрямі, обвинувальні та виправдувальні. Властивості доказів. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини. Недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого. Недопустимість доказів, отриманих у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, а також у порядку одноразового (спеціального) добровільного декларування. Визнання доказів недопустимими. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів. Концепція допустимості доказів у контексті практики ЄСПЛ.

Доказування. Гносеологічна природа кримінального процесуального

доказування. Сутність кримінального процесуального доказування. Мета доказування. Предмет і межі кримінального процесуального доказування. Процес доказування та його структура. Елементи процесу доказування. Збирання доказів сторонами кримінального провадження. Перевірка доказів. Оцінка доказів. Зміст та основні положення оцінки доказів. Внутрішнє переконання та його роль в оцінці доказів. Обов'язок і тягар доказування. Стандарти доказування у контексті практики ЄСПЛ. Засоби кримінального процесуального доказування.

Процесуальні джерела доказів. Характеристика джерел доказів.

Показання. Показання свідка, їх предмет, значення та оцінка. З'ясування достовірності показань свідка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки в кримінальній справі. Процес формування показань свідків, його етапи. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на формування показань свідка. Перевірка та оцінка показань свідка. Показання потерпілого, їх предмет, значення, перевірка та оцінка. Показання підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, їх предмет, значення, перевірка та оцінка. Види показань підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, їх оцінка. Показання з чужих слів та питання про їх допустимість. Питання допустимості показань з чужих слів у практиці ЄСПЛ.

Речові докази. Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових доказів. Зберігання речових доказів. Вирішення питання про речові докази.

Документи як джерела доказів, їх поняття, види, відмінність від речових доказів. Перевірка та оцінка документів як джерел доказів. Зберігання документів.

Висновок експерта. Процесуальні форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному процесі. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта та порядок його вирішення. Відмінність експерта від спеціаліста. Висновок спеціаліста у кримінальному провадженні щодо кримінальних проступків. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертизи. Перевірка та оцінка висновку експерта.

Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки, їх види та характеристика.

РОЗДІЛ 5. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Заходи забезпечення кримінального провадження. Поняття та види заходів забезпечення кримінального провадження, їх класифікація. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Гарантії дотримання прав і свобод людини при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження.

Заходи забезпечення кримінального провадження, спрямовані на забезпечення явки особи. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик іпривід.

Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Зміст повістки про виклик. Наслідки неприбуття на виклик та поважні причини неприбуття. Підстави та порядок застосування приводу. клопотання про здійснення приводу, його розгляд. Виконання ухвали про здійснення приводу

Накладення грошового стягнення. Загальні положення накладення грошового стягнення. клопотання про накладення грошового стягнення та його розгляд. Ухвала про накладення грошового стягнення.

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Загальні положення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом та тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. Наслідки тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним, його розгляд та вирішення. Строк, протягом якого може бути здійснене тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, та його продовження.

Відсторонення від посади. Загальні положення відсторонення від посади. клопотання про відсторонення від посади, його розгляд та вирішення. Вирішення питання про відсторонення від посади. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя.

Тимчасовий доступ до речей і документів. Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів. клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Розгляд клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів та її виконання. Наслідки невиконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Тимчасове вилучення майна. Підстави та процесуальний порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Арешт майна. Поняття, мета та завдання арешту майна в кримінальному провадженні. Майно, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні. захист власності відповідно до Протоколу № 1 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Порядок ініціювання та вирішення питання про арешт майна. Скасування арешту майна. Виконання ухвали про арешт майна.

Запобіжні заходи, затримання особи. Загальні положення про запобіжні заходи, мета та підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Обґрунтованість підозри у контексті практики Європейського суду з прав людини. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава. Тримання під вартою. Затримання як тимчасовий запобіжний захід. Дотримання гарантій статті 5 та 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод під час застосування запобіжних заходів. Питання застосування запобіжних заходів у практиці Європейського Суду з прав людини.

Порядок застосування запобіжних заходів. Клопотання дізнавача, слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів, вимоги до його змісту. Обґрунтованість клопотання про застосування запобіжного заходу. Відкликання, зміна або доповнення клопотання про застосування запобіжного заходу. Забезпечення прибуття особи для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання.

Клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання, його розгляд. Застосування запобіжного заходу. Застосування електронних засобів контролю. Строк дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою, особливості обґрунтування клопотання про продовження строку тримання під вартою. Підстави продовження строку тримання під вартою у практиці Європейського Суду з прав людини. Порядок продовження строку тримання під вартою. Значення висновків, що містяться в ухвалі про застосування запобіжних заходів. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти. Заборона затримання без дозволу слідчого судді, суду. Виконання ухвали щодо обрання запобіжного заходу.

Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.

Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Види затримання. Законне затримання. Затримання уповноваженою службовою особою: підстави та процесуальний порядок. Момент затримання. Доставлення до органу досудового розслідування. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Особа, відповідальна за перебування затриманих. Повідомлення інших осіб про затримання. Дотримання гарантій статті 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод при застосуванні затримання.

Особливості застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок, вилучення речей і документів.

РОЗДІЛ 6. ФІКСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ПРОЦЕСУАЛЬНІ РІШЕННЯ. ПОВІДОМЛЕННЯ

Форми фіксування кримінального провадження. Протокол, як форма фіксування кримінального провадження. Порядок його складання. Зміст протоколу. Додатки до протоколу. Особи, які складають протокол. Підготовка протоколу та додатка. Інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження. Журнал судового засідання. Реєстр матеріалів досудового розслідування.

Процесуальні рішення, їх класифікація та вимоги, що до них ставляться. Судові рішення, їх види та вимоги щодо їх форми та змісту. Рішення слідчого,

дізнавача, прокурора; вимоги, щодо їх форми та змісту.

Поняття *повідомлення* у кримінальному провадженні, вимоги щодо його змісту.

РОЗДІЛ 7. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИТРАТИ.

Поняття процесуальних строків, їх класифікація. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом. Обчислення процесуальних строків. Додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку.

Види процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження. Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів до кримінального провадження. Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Розподіл процесуальних витрат. Визначення розміру процесуальних витрат. Рішення щодо процесуальних витрат.

РОЗДІЛ 8. ВІДШКОДУВАННЯ (КОМПЕНСАЦІЯ) ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ, ЦИВІЛЬНИЙ ПОЗОВ, ВИПЛАТА ВИНАГОРОДИ ВИКРИВАЧУ

Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Цивільний позов у кримінальному провадженні. Вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні.

Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду. Юридичні та фактичні підстави для відшкодування (компенсації) шкоди. Порядок відшкодування.

Виплата винагороди викривачу. Порядок, підстави та визначення розміру винагороди.

РОЗДІЛ 9. ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Загальні положення досудового розслідування. Поняття досудового розслідування. Форми досудового розслідування. Початок досудового розслідування. Порядок внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР). Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань. Основні засади ведення ЄРДР. Строки внесення відомостей до ЄРДР. Надання відомостей з ЄРДР.

Підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Місце проведення досудового розслідування. Строки досудового розслідування. Загальні положення та порядок продовження строку досудового розслідування. Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.

Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Слідчі (розшукові) дії. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій. Особливості проведення слідчих дій під час досудового розслідування кримінальних проступків. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Правила оформлення протоколу слідчої (розшукової) дії. Додатки до протоколу слідчої (розшукової) дії. Загальні правила застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження при проведенні слідчих (розшукових) дій. Підстави проникнення до житла чи іншого володіння особи.

Допит. Поняття та загальні правила проведення допиту. Підстави та порядок допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Порядок проведення допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

Пред'явлення для впізнання. Поняття, мета та види пред'явлення для впізнання. Порядок пред'явлення особи для впізнання. Порядок пред'явлення речей для впізнання. Порядок пред'явлення трупа для впізнання. Протокол пред'явлення для впізнання. Проведення впізнання у режимі відео конференції під час досудового розслідування.

Обшук. Поняття, мета та загальні правила проведення обшуку. Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи як правова підстава його проведення. Порядок вилучення речей і документів при проведенні обшуку.

Огляд. Поняття, мета та види огляду. Порядок проведення огляду.

Особливості порядку огляду трупа. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією.

Слідчий експеримент. Мета та порядок проведення слідчого експерименту. Особливості порядку проведення слідчого експерименту в житлі чи іншому володінні особи.

Освідування особи. Поняття, мета та порядок освідування особи. Особливості порядку застосування технічних засобів фіксування при проведенні освідування.

Залучення експерта та проведення експертизи. Підстави і порядок залучення експерта. Випадки обов'язкового проведення експертизи. Підставі порядок розгляду слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Порядок отримання зразків для експертизи.

Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису. Сутність та порядок проведення.

Негласні слідчі (розшукові) дії. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії. Поняття та підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Слідчий суддя, який здійснює розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій. Вимоги до

клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Порядок розгляду клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Вимоги до ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії та строк її дії. Підстави та умови проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді. Фіксація ходу та результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Гарантії забезпечення прав і законних інтересів осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Використання конфіденційного співробітництва.

Негласні слідчі (розшукові дії), поєднані із втручанням у приватне спілкування. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Види негласних слідчих (розшукових) дій, поєднаних із втручанням у приватне спілкування. Порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, поєднаних із втручанням у приватне спілкування. Аудіо-, відеоконтроль особи. Арешт, огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Інші види негласних слідчих (розшукових) дій. Мета та порядок проведення обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Поняття, мета та порядок установаження місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу). Мета та порядок спостереження за особою, річчю або місцем. Моніторинг банківських рахунків. Мета та порядок аудіо-, відео контролю місця. Мета, види та порядок здійснення контролю за вчиненням злочину. Критерії відмежування контролю за вчиненням злочину від провокації вчинення злочину в практиці ЄСПЛ. Процесуальний порядок виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Підстави та умови негласного отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Повідомлення про підозру. Підстави і порядок повідомлення про підозру. Значення процесуального акту повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Стандарт «обґрунтована підозра» в практиці ЄСПЛ. Порядок вручення повідомлення про підозру. Процесуальний порядок зміни повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального проступку.

Зупинення досудового розслідування. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування. Підстави та порядок оголошення розшуку підозрюваного. Взаємодія слідчого, прокурора з оперативними підрозділами з метою встановлення місцезнаходження підозрюваного. Підстави та процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Закінчення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування.

Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи. Підстави закриття кримінального провадження. Процесуальний порядок

закриття кримінального провадження.

Звільнення особи від кримінальної відповідальності. Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності та порядок розгляду питання про звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок відновлення провадження при відмові від поручительства.

Звернення до суду з обвинувальним актом. Порядок відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт, його структура, зміст і значення. Реєстр матеріалів досудового розслідування та інші додатки до обвинувального акту.

Звернення до суду з клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Порядок відкриття матеріалів іншій стороні. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, нормативні вимоги щодо його змісту.

Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Загальні положення спеціального досудового розслідування (in absentia). Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, порядок його розгляду та вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості початку досудового розслідування у формі дізнання. Особливості застосування запобіжних заходів та проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Строки дізнання, порядок їх продовження та зупинення. Особливості закінчення дізнання. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

РОЗДІЛ 10. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Види оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Оскарження до слідчого судді рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування. Види рішень, дій чи бездіяльності слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Суб'єкти, строки та процесуальний порядок оскарження. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора та рішення слідчого судді за результатами розгляду скарги.

Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.

Оскарження слідчим, дізнавачем рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Строки та процесуальний порядок оскарження слідчим, дізнавачем рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора та рішення, які приймаються за результатами розгляду

скарги.

Оскарження недотримання розумних строків під час досудового розслідування.

РОЗДІЛ 11. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ

Підготовче провадження. Порядок та строки підготовчого провадження. Рішення суду за результатами підготовчого судового засідання та порядок їх оскарження. Питання, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Форма, зміст та процесуальний порядок складання досудової доповіді. Ознайомлення учасників судового провадження із матеріалами кримінального провадження (кримінальної справи).

Загальні положення судового розгляду. Суть і значення судового розгляду. Строки і загальний порядок судового розгляду. Незмінність складу суду. Запасний суддя. Головуючий в судовому засіданні. Безперервність судового розгляду. Наслідки неприбуття обвинуваченого, прокурора, захисника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників, свідка, спеціаліста, експерта, перекладача та представника уповноваженого органу з питань пробації. Судове провадження за відсутності обвинуваченого (*in absentia*). Міжнародні стандарти кримінального провадження за процедурою *in absentia*. Заходи, які застосовуються до порушників порядку судового засідання. Обрання, скасування або зміна запобіжного заходу в суді. Проведення експертизи за ухвалою суду. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження. Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження. Підстави та порядок зупинення судового провадження. Підстави та порядок проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження.

Межі судового розгляду. Визначення меж судового розгляду. Мета та процесуальний порядок зміни обвинувачення в суді. Порядок висунення додаткового обвинувачення. Початок провадження щодо юридичної особи. Порядок відмови від підтримання публічного обвинувачення. Погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання публічного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи.

Процедура судового розгляду. Відкриття судового засідання та здійснення підготовчих дій. Початок судового розгляду. Оголошення обвинувального акта, цивільного позову. Роз'яснення обвинуваченому суті обвинувачення. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження. Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, свідка, потерпілого. Особливості допиту малолітнього, неповнолітнього свідка та потерпілого. Пред'явлення для впізнання. Допит експерта. Дослідження речових доказів, документів, звуко- і відеозаписів. Консультації та роз'яснення спеціалістів. Огляд на місці. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Судові дебати, їх суб'єкти, значення і порядок. Останнє слово

обвинуваченого, його значення.

Судові рішення. Види судових рішень у кримінальному провадженні. Вимоги до судового рішення. Мотивованість судових рішень у контексті ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Зміст ухвали. Види вироків. Зміст вироку. Підстави ухвалення виправдувального вироку. Підстави ухвалення обвинувального вироку. Питання, що вирішуються судом при ухваленні вироків. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Порядок виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні. Порядок роз'яснення судового рішення.

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Загальні положення спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Особливості розгляду обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку у спрощеному провадженні.

Провадження в суді присяжних. Порядок провадження в суді присяжних. Роз'яснення обвинуваченому права на суд присяжних. Права і обов'язки присяжного. Виклик та відбір присяжних. Приведення присяжних до присяги. Підстави та порядок усунення присяжного. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

РОЗДІЛ 12. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Судове провадження з перегляду судових рішень. Провадження в суді апеляційної інстанції. Сутність і завдання провадження в суді апеляційної інстанції. Право на оскарження судових рішень у контексті міжнародних стандартів забезпечення права на справедливий суд. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень.

Суб'єкти права на апеляційне оскарження судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг.

Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Ухвала про відкриття апеляційного провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Ухвала про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Підстави та порядок залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмови у відкритті провадження.

Наслідки подання апеляційної скарги. Відмова від апеляційної скарги, її зміна і доповнення під час апеляційного провадження. Межі перегляду судом апеляційної інстанції.

Апеляційний розгляд. Письмове апеляційне провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Підстави для призначення

нового розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції.

Рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Підстави ухвалення вироку судом апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Порядок перевірки судом апеляційної інстанції ухвал слідчого судді. Порядок перевірки ухвал суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлених під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті. Повернення матеріалів кримінального провадження.

Провадження в суді касаційної інстанції. Поняття і значення провадження в суді касаційної інстанції. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Суб'єкти права на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Підстави та порядок залишення касаційної скарги без руху, її повернення або відмови у відкритті провадження. Відкриття касаційного провадження. Підстави і порядок залишення касаційної скарги без руху або її повернення. Підготовка касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги, її зміна та доповнення під час касаційного провадження. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Підстави та порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Письмове касаційне провадження. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції.

Підстави та порядок закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Структура та зміст постанови суду касаційної інстанції. Особливості нового розгляду справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції.

Провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Суб'єкти права подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Строк та порядок звернення із заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та порядок її подання. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами та порядок здійснення перегляду судового рішення. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

РОЗДІЛ 13. ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО

ПРОВАДЖЕННЯ.

Кримінальне провадження на підставі угод. Поняття та види угод у кримінальному провадженні.

Угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим. Порядок ініціювання та укладення угоди. Зміст угоди про примирення. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди про примирення. Вирок на підставі угоди про примирення, особливості його змісту. Наслідки невиконання угоди про примирення.

Угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості. Порядок ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди про визнання винуватості. Вирок на підставі угоди про визнання винуватості, особливості його змісту. Наслідки невиконання угоди про визнання винуватості.

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюється кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Особливості порядку кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

Кримінальне провадження щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність. Особливості закінчення досудового розслідування щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність. Особливості судового провадження щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність.

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддею Вищого антикорупційного суду. Повідомлення про підозру окремій категорії осіб. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу стосовно судді. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання, обрання запобіжного заходу проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій стосовно народного депутата України.

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Загальні правила кримінального провадження щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Особливості виклику та допиту неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Особливості застосування до неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого запобіжного заходу. Виділення в окреме провадження щодо кримінального правопорушення,

вчиненого неповнолітнім. Особливості порядку судового розгляду щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Підстави для застосування примусових заходів виховного характеру. Особливості досудового розслідування та судового розгляду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Ухвали суду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Порядок дострокового звільнення від примусового заходу виховного характеру.

Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Участь захисника. Запобіжні заходи. Психіатрична експертиза. Об'єднання і виділення кримінальних проваджень. Судовий розгляд. Ухвала суду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Процесуальний порядок продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Підставита порядок відновлення кримінального провадження.

Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.

Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чирічковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій. Особливості порядку кримінального провадження.

Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану. Нормативно-правове забезпечення процедури досудового розслідування та судового розгляду в умовах воєнного стану. Диференціація кримінальної процесуальної форми та реалізація засад кримінального провадження в умовах воєнного стану. Процесуальні гарантії дотримання прав і свобод учасників кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Особливості початку досудового розслідування та визначення підслідності у кримінальних провадженнях, що здійснюються під час дії воєнного стану. Специфіка реалізації повноважень прокурора та слідчого судді у сфері контролю

за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, що відбувається в умовах воєнного стану. Екстраординарні повноваження керівника органу прокуратури.

Особливості затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення та проведення інших процесуальних дій під час досудового розслідування в умовах воєнного стану. Особливості повідомлення про підозру та закінчення досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Правила визначення підсудності та специфіка судового розгляду кримінальних справ в умовах воєнного стану. Формування складу суду.

Підстави та умови скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або зміна запобіжного заходу з інших підстав в умовах дії воєнного стану.

Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом з метою сприяння у притягненні до кримінальної відповідальності та покаранні осіб, які вчинили злочини, що підпадають під його юрисдикцію.

РОЗДІЛ 14. ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Суб'єкти права звернення до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Вимоги до змісту заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження та наслідки їх недодержання. Судовий розгляд заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Види судових рішень за результатами розгляду заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Виконання судових рішень. Суть та значення виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Порядок вирішення цих питань.

РОЗДІЛ 15. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Загальні засади міжнародного співробітництва. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Порядок надання чи отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва. Центральний орган України. Порядок складання запиту про міжнародне співробітництво. Порядок зберігання та передання речових доказів і документів. Доказова сила офіційних документів.

Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Поняття міжнародної правової допомоги. Запит про міжнародну правову допомогу, вимоги до його змісту та форми. Порядок розгляду запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Проведення окремих процесуальних дій на території України за запитом про міжнародну правову допомогу. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових чи службових осіб, відшкодування завданої шкоди та витрати, пов'язані з наданням міжнародної правової допомоги на території України.

Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Поняття видачі осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких може запитуватися видача (екстрадиція). Центральний орган України щодо видачі особи (екстрадиції). Порядок підготовки документів та направлення запитів. Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Особливості тримання під вартою особи, видача якої запитується. Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Поняття, підстави та процесуальний порядок тимчасового арешту. Поняття, підстави та процесуальний порядок екстрадиційного арешту. Підстави відмови у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію). Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію). Відстрочка передачі. Фактична передача особи.

Кримінальне провадження у порядку перейняття. Поняття перейняття кримінального провадження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейнято від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави.

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків іноземних держав. Розгляд судом питання про виконання вироку суду іноземної держави. Підстави розгляду питання про передачу засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України, для відбування покарання в іноземних державах. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи. Витрати, пов'язані із передачею засудженої особи.